Ir-Regolament Brussell I (riformulazzjoni)

Portugall

L-Artikolu 65(3) – Informazzjoni dwar kif jiġu determinati, skont il-liġi nazzjonali, l-effetti tas-sentenzi msemmija fl-Artikolu 65(2) tar-Regolament

Mhux applikabbli.

L-Artikolu 74 – Deskrizzjoni tar-regoli u l-proċeduri nazzjonali dwar l-eżekuzzjoni

Azzjoni ta' eżekuzzjoni hija azzjoni legali mressqa mill-kreditur jew mill-parti li tkun qed titlob l-eżekuzzjoni kontra d-debitur jew il-konvenut li fiha l-kreditur jitlob lill-qorti biex jeżegwixxu obbligu li jkun intitolati għalih. L-azzjonijiet ta' eżekuzzjoni huma bbażati fuq is-suppożizzjoni li d-dritt inkwistjoni kien preċedentement iddikjarat jew rikonoxxut permezz ta' **titolu eżekuttiv**. Azzjonijiet bħal dawn ikollhom l-għan li jiżguraw it-twettiq koerċittiv tal-obbligu permezz tal-awtorità tal-Istat. **Titolu eżekuttiv** jistabbilixxi l-fatti legali li t-talba magħmula mill-parti li titlob l-eżekuzzjoni tkun bbażata fuqhom u tipprovdi l-livell ta' ċertezza meħtieġ biex jiġu applikati miżuri koerċittivi kontra l-konvenut. Il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (*Código de Processo Civil*) jikklassifika dawn li ġejjin bħala titoli eżekuttivi:

***a)* Kundanni:** Il-kundanni jikkostitwixxu titolu eżekuttiv biss wara li s-sentenza ssir finali, sakemm ma jkunx ġie ppreżentat appell kontra kundanna li jkollu biss effett devoluttiv. Id-deċiżjonijiet minn tribunal tal-arbitraġġ (*tribunal arbitral*) huma eżekuttivi bl-istess termini bħad-deċiżjonijiet tal-qrati ordinarji (l-Artikolu 47 tal-Liġi 63/2011 tal-14 ta' Diċembru 2011).

***b)* Dokumenti mfasslin jew awtentikati minn nutar jew minn kwalunkwe korp jew professjonist ieħor bis-setgħa li jagħmel hekk, li jistabbilixxu jew jirrikonoxxu kwalunkwe obbligu:** Dan jinkludi dokumenti awtentiċi (dokumenti mfasslin skont il-formalitajiet legali mill-awtoritajiet pubbliċi fil-limiti tas-setgħat tagħhom jew fil-qasam ta' attività assenjat lilhom minn nutar jew uffiċjal pubbliku ieħor akkreditat mill-Istat) u dokumenti awtentikati (dokumenti mfasslin minn individwi privati u sussegwentement iċċertifikati minnhom quddiem nutar jew korp jew professjonist ieħor b'setgħat ekwivalenti).

***c)* Noti ta' kreditu, anki jekk mhux garantiti, sakemm il-fatti li r-relazzjonijiet huma bbażati fuqhom ikunu stabbiliti fid-dokument jew mogħtija fit-titolu eżekuttiv:** pereżempju, l-ittra, iċ-ċedola jew iċ-ċekk.

***d)* Dokumenti li jsiru eżekuttivi permezz ta' dispożizzjoni speċjali:** pereżempju, mandat ta' inibizzjoni b'titolu eżekuttiv anness miegħu (l-Artikoli 6–8 tad-Digriet Amministrattiv Nru 32/2003 tas-17 ta' Frar 2003 u l-Artikoli 7-21 tad-Digriet Amministrattiv Nru 269/98 tal-1 ta' Settembru 1998).

Biex obbligu jiġi eżegwit, irid ikun **ċert** (jiġifieri ta' natura determinata – *an debeatur*), **dovut** (jiġifieri d-data ta' maturità għaddiet jew l-obbligu jkun dovut awtomatikament malli d-debitur jirċievi d-domanda) u **nett** (jiġifieri ta' ammont determinat – *quantum debeatur*).

Japplikaw **forom differenti ta' proċedura** skont **l-iskop tal-eżekuzzjoni** (ħlas ta' somma speċifika, kunsinna ta' oġġett speċifiku, prestazzjoni jew nuqqas ta' prestazzjoni ta' att speċifiku). Kull meta il-liġi tipprovdi forma ta' **proċedura speċjali ta' eżekuzzjoni** (eż. il-proċedura ta' eżekuzzjoni għall-obbligi tal-manteniment), tapplika din il-forma. Fil-każijiet kollha meta ma tapplikax proċedura speċjali, tintuża l-**forma ġenerali**. Il-**proċedura ta' eżekuzzjoni ġenerali** tista' tkun **sommarja** jew **ordinarja**, skont l-iskop tal-eżekuzzjoni u t-tip ta' titolu eżekuttiv.

L-**awtoritajiet kompetenti għall-eżekuzzjoni** huma l-aġenti tal-eżekuzzjoni u l-qrati (l-imħallef u r-reġistru tal-qorti). L-**aġent tal-eżekuzzjoni** jwettaq l-attivitajiet kollha ta' eżekuzzjoni li ma jkunux assenjati lir-reġistru tal-qorti jew li jaqgħu taħt il-kompetenza tal-imħallef, bħat-taħrikiet, in-notifiki, il-pubblikazzjonijiet, it-tiftix fil-bażijiet tad-*data*, l-annessi u r-reġistrazzjoni tagħhom, is-saldu u l-pagamenti. Huwa **l-imħallef** li jrid iwettaq kwalunkwe att proċedurali soġġett għall-prinċipju tal-prerogattiva tal-imħallef jew li jmur kontra d-drittijiet fundamentali tal-partijiet jew ta' terzi. Ir-**reġistru tal-qorti** jittratta l-aspetti amministrattivi u jiżgura li l-proċeduri ta' eżekuzzjoni jitwettqu kif suppost.

Fir-rigward tar-**restrizzjonijiet fuq l-eżekuzzjoni għal raġunijiet ta' protezzjoni tad-debitur**, ta' min jinnota li normalment l-att eżekuttiv fir-rigward tal-ħlas ta' ammont speċifiku huwa **l-qbid**. Dan jikkonsisti fil-qbid legali ta' beni li huma proprjetà tal-parti li l-eżekuzzjoni tintalab kontriha, bil-ħsieb li dawk il-beni jinbiegħu u d-dħul mill-bejgħ jintuża biex jiġi ssodisfat l-obbligu li jkun qed jiġi eżegwit. Fil-prinċipju, il-beni kollha li jistgħu jinqabdu li jkunu l-proprjetà tad-debitur u li jistgħu jintużaw għas-saldu tad-dejn dovut skont id-dritt sostantiv jistgħu jkunu soġġetti għal eżekuzzjoni. Madankollu, il-liġi teskludi mill-beni tad-debitur, kompletament jew parzjalment, ċerti beni jew drittijiet, permezz ta' **immunità assoluta** jew **relattiva mill-qbid** jew **immunità totali** jew **parzjali mill-qbid**. Barra minn hekk, il-qbid irid ikun limitat għall-beni meħtieġa biex jitħallas id-dejn eżegwit u biex ikopri kwalunkwe spiża prevedibbli relatata mal-eżekuzzjoni.

Il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili jistabbilixxi **restrizzjonijiet fuq l-eżekuzzjoni għal raġunijiet ta' kadenza u preskrizzjoni**. Dawn ir-restrizzjonijiet iservu bħala raġunijiet għall-oppożizzjoni tal-eżekuzzjoni permezz ta' pass proċedurali magħruf bħala "oppożizzjoni għall-eżekuzzjoni permezz ta' qbid", iżda biss jekk il-kadenza jew il-preskrizzjoni jiġu wara l-għeluq tad-diskussjoni fl-att dikjaratorju.

Bħala regola ġenerali, kwalunkwe dritt aljenabbli jew dritt li l-liġi ma tiddikjarahx eżentati jkun **soġġett għall-preskrizzjoni** jekk ma jiġix eżerċitat fil-perjodu ta' żmien stabbilit mil-liġi.

Il-qrati ma jistgħux jinvokaw il-preskrizzjoni *ex officio.* Għaldaqstant, din trid tiġi invokata mill-persuna li tibbenefika minnha, mir-rappreżentant tagħha jew mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku (*Ministério Público*).

Ladarba jkun għadda l-perjodu ta' preskrizzjoni, il-benefiċjarju (jiġifieri d-debitur) jista' jirrifjuta li jikkonforma mal-obbligu jew joġġezzjona b'xi mod li jeżerċita d-dritt preskritt.

Il-**perjodu ta' preskrizzjoni ordinarju** huwa ta' 20 sena, iżda f'xi istanzi huma previsti perjodi iqsar. **Il-perjodi ta' preskrizzjoni jistgħu jiġu interrotti jew sospiżi**. Id-differenza hija li s-sospensjoni sseħħ bil-forza tal-liġi u indipendentement mir-rieda tal-kreditur, filwaqt li interruzzjoni tiddependi mill-azzjoni meħuda mill-kreditur għal dak l-għan.

Fir-rigward tat-**tul ta' żmien tal-interruzzjoni tal-perjodu ta' preskrizzjoni**, jekk l-interruzzjoni tkun ir-riżultat ta' taħrika, notifika jew att ekwivalenti jew ta' ftehim ta' arbitraġġ, il-perjodu ta' preskrizzjoni l-ġdid jibda biss ladarba d-deċiżjoni li tagħlaq il-proċedura ssir finali.

Ladarba jkun għadda l-perjodu ta' preskrizzjoni, il-benefiċjarju jista' jirrifjuta li jikkonforma mal-obbligu jew joġġezzjona b'xi mod li jeżerċita d-dritt preskritt. Madankollu, jekk debitur iwettaq att, bir-rieda tiegħu stess, fir-rigward ta' obbligu preskritt, huwa ma jkunx jista' mbagħad jitlob ir-restituzzjoni, anki jekk ma kienx jaf bil-preskrizzjoni.

Fir-rigward tal-**oppożizzjoni għall-preskrizzjoni**, din tista' tiġi invokata biss mill-kredituri u minn terzi b'interess leġittimu li tiġi invokata, anke jekk id-debitur ikun irrinunzja għaliha. F'każ ta' rinunzja, il-preskrizzjoni tista' tiġi invokata mill-kredituri biss jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet stabbiliti fid-dritt ċivili għal *actio pauliana*. Jekk, fil-każ li jitressqu xi akkużi, id-debitur ma jinvokax il-perjodi ta' preskrizzjoni u jiġi kkundannat, id-deċiżjoni finali ma taffettwax id-dritt rikonoxxut tal-kredituri tiegħu.

Fir-rigward tal-**kadenza**, meta bil-liġi jew b'rieda tal-partijiet irid jiġi eżerċitat dritt f'ċertu perjodu ta' żmien, japplikaw ir-regoli dwar l-kadenza, sakemm il-liġi ma tirreferix espressament għall-preskrizzjoni. Il-kadenza tista' tiġi impedita biss billi jitwettaq kwalunkwe att li l-liġi jew il-kuntratt jagħti effett preventiv sal-iskadenza legali jew kuntrattwali.

Il-preżentazzjoni ta' azzjoni dikjaratorja jew ta' eżekuzzjoni tipprevjeni l-kadenza, mingħajr il-ħtieġa li jiġi nnotifikat id-debitur. Il-perjodu ta' kadenza jista' jiġi sospiż jew interrott biss f'każijiet fejn il-liġi tipprevedi hekk u, jekk il-liġi ma tistabbilixxi l-ebda data speċifika oħra, il-perjodu ta' kadenza jibda fil-mument minn meta d-drittijiet jistgħu jiġu eżerċitati legalment. Il-kadenza tiġi vvalutata mill-qorti *ex officio* u tista' tiġi invokata fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti fil-każ ta' drittijiet inaljenabbli. Meta l-eżekuzzjoni tinbeda fuq il-bażi ta' drittijiet aljenabbli, il-kadenza trid tiġi invokata mill-persuna li tibbenefika minnha (fil-prinċipju, id-debitur/il-parti li l-eżekuzzjoni tkun qed tintalab kontriha).

Għal aktar informazzjoni dettaljata, jekk jogħġbok ikkonsulta Proċeduri għall-eżekuzzjoni ta' sentenza – il-Portugall .

L-Artikolu 75 (a) – L-ismijiet u d-dettalji ta' kuntatt tal-qrati li quddiemhom jridu jitressqu l-applikazzjonijiet skont l-Artikoli 36(2), 45(4) u 47(1)

Il-qrati kompetenti biex jisimgħu u jiddeċiedu dwar it-talbiet imsemmija fl-Artikoli 36(2), 45(4) u 47(1) huma:

- is-Sezzjoni Ċivili Ċentrali (*Juízo Central Cível*) tal-Qorti Distrettwali kompetenti, jekk teżisti; jew
- is-Sezzjoni Ċivili Lokali (*Juízo Local Cível*), jew jekk ma jkunx hemm, is-Sezzjoni Ġenerali Lokali (*Juízo Local de Competência Genérica*) tal-Qorti Distrettwali kompetenti.

L-Artikolu 75 (b) – L-ismijiet u d-dettalji ta' kuntatt tal-qrati li quddiemhom irid jitressaq l-appell kontra d-deċiżjoni dwar l-applikazzjoni għar-rifjut ta' eżekuzzjoni skont l-Artikolu 49(2)

L-appelli kontra d-deċiżjonijiet dwar talbiet għaċ-ċaħda tal-eżekuzzjoni, skont l-Artikolu 49(2), iridu jiġu ppreżentati quddiem **il-Qorti tal-Appell** (*Tribunal da Relação*).

L-Artikolu 75 (c) – L-ismijiet u d-dettalji ta' kuntatt tal-qrati li quddiemhom jista' jitressaq appell ulterjuri skont l-Artikolu 50

Kwalunkwe appell sussegwenti jrid jiġi ppreżentat quddiem **il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja** (*Supremo Tribunal de Justiça*).

L-Artikolu 75 (d) – Il-lingwi aċċettati għat-traduzzjonijiet taċ-ċertifikati dwar is-sentenzi, l-istrumenti awtentiċi u l-ftehimiet bil-qorti

Mhux applikabbli. Il-Portugiż biss huwa aċċettat.

L-Artikolu 76(1)(a) – Ir-regoli ta' ġuriżdizzjoni msemmija fl-Artikoli 5(2) u 6(2) tar-Regolament

Ir-regoli ta' ġuriżdizzjoni nazzjonali msemmijin fl-Artikolu 5(2) u fl-Artikolu 6(2) huma:

- **l-Artikolu 63(1) tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili**, li jipprevedi l-ġuriżdizzjoni ekstraterritorjali tal-qrati, b'mod partikolari l-qorti fis-sede tal-fergħa, l-aġenzija, l-uffiċċju, id-delegazzjoni jew ir-rappreżentanza (jekk tkun tinsab fil-Portugall), f'każijiet fejn issir talba għal notifika fl-uffiċċju prinċipali (jekk ikun jinsab barra l-pajjiż); u
- **l-Artikolu 10 tal-Kodiċi ta' Proċedura Industrijali** (*Código de Processo do Trabalho*), li jipprevedi l-ġuriżdizzjoni ekstraterritorjali tal-qrati, b'mod partikolari l-qorti tal-post tar-residenza tal-attur fi proċedimenti relatati ma' kuntratti ta' impjieg ippreżentati minn impjegat kontra min iħaddmu.

L-Artikolu 76(1)(b) – Ir-regoli dwar in-notifika ta' terzi msemmija fl-Artikolu 65 tar-Regolament

Mhux applikabbli.

L-Artikolu 76(1)(c) – Il-Konvenzjonijiet msemmija fl-Artikolu 69 tar-Regolament

Il-Konvenzjoni bejn ir-Repubblika taċ-Ċekoslovakkja u l-Portugall dwar ir-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni tas-sentenzi, iffirmat f'Lisbona fit-23 ta' Novembru 1927.

L-aħħar aġġornament: 07/04/2024

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbilta jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.